

פיתוח מערכת IPM להגנת אבטיחים בשטח הפתוח מפני וירוסים. אבני – איתן 2006

מ. לוי, מ. כצנלסון – אבני איתן – מו"פ צפון, ש. גרף, ש. עומר – שה"מ
ח. אנטיגונוס – מחלקה לזירולוגיה בית דגן, א. קורן – משתלות "חישתיל".

מבוא – באמצע שנות ה-90 גידלו בדרום רמת הגולן בסוף הקיץ אבטיחים חסרי זרעים על שטח של כ-3000 דונם. אולם בגלל התמוטטויות של צמחים שלוו תמיד בעננים של כנימת עש הטבק, ירד היקף השטח ל-500 – 1000 דונם. למרות מחקרים וניסויים לא נמצאה הסיבה הודאית לנפילת החלקות. בשנים האחרונות התמוטטו חלקות רבות של אבטיחים במקומות שונים בארץ ונמצא שהסיבה להתמוטטות הוא וירוס, WMSCV, המעבר על – ידי כנימת עש- הטבק (כע"ט)

מטרת הניסוי – האם ניתן להפחית נזקי וירוסים באבטיח על-ידי שימוש בפלסטיקים צבעוניים וסוגי רשתות.

פרטים אגרוטכניים – שתילי אבטיחים מורכבים מהזן 313 נשתלו ב- 8/6 בחיפויים הבאים:

- א. כיסוי קרקע בפלסטיק שקוף.
  - ב. כיסוי קרקע בפלסטיק צהוב – חום.
  - ג. כיסוי קרקע בפלסטיק כסף – שחור.
  - ד. כיסוי קרקע בפלסטיק שקוף וחיפוי השתילים לאחר השתילה בעזרת אגריל.
  - ה. כיסוי קרקע בפלסטיק שקוף וחיפוי השתילים לאחר השתילה בעזרת רשתות פולישק צהובות.
  - ו. כיסוי קרקע בפלסטיק שקוף וחיפוי השתילים לאחר השתילה ברשת פולישק מסוג אלומינט.
- חיפויי הנוף הוסרו ב- 9/7 לאפשר את האבקת הדבורים.
הניסוי נערך במתכונת של בלוקים באקראי ב- 5 חזרות.
מרחק השתילה היה 1.5 מטר בין שתיל לשתיל, כל צמח רביעי היה קרימסון, בין צמחי ה- 313.
ניטור אוכלוסית כנימות עש הטבק היה באמצעות 10 מלכודות צהובות שפוזרו סביב השטח ונטרו אחת לשבוע לאורך כל הניסוי.
במהלך הגידול טופל השטח כמקובל בשטחי האבטיחים בדרום רמת – הגולן.
קטיף האבטיחים לפי חלקות בוצע ב- 23/8, כל אבטיח נשקל בנפרד.

תוצאות

בניטור הכנימות נמצאה נוכחות גבוהה של כנימות רק מ- 20/7 ובעיקר במלכודות שנמצאו בצדדים הדרומי והצפוני של החלקה.
ואילו במלכודות המזרחיות נוטרו כנימות עש בודדות. לדוגמא: ב- 20/7 ממוצע הכנימות במלכודות בצד המערבי היה 30 כנימות, בצד הדרומי 22 כנימות, בצד המזרחי 11 כנימות, בצד הצפוני 31 כנימות ובתוך החלקה 13 כנימות. מגמה זאת נשמרה לאורך כל תקופת הגידול.

ב – 10/7, יום לאחר הסרת הרשתות ניתנו ציונים להתפתחות צמחי האבטיח
מ – 0 = אבטיח מתעד 5.0 = אבטיח מפותח יפה.

<u>סוג החיפוי/כיסוי</u>	<u>ציון להתפתחות</u>
פלסטיק שקוף	3.4
פלסטיק צהוב	4.0
פלסטיק כסוף	4.5
אגריל	3.1
רשת צהובה	4.7
רשת אלומינט	4.2

התפתחות הצמחים שגדלו בפלסטיק שקוף ותחת אגריל היתה מעוכבת בהשוואה
לצמחים שגדלו בפלסטיק כסוף ותחת רשת צהובה, כאשר גדילת הצמחים בפלסטיק
צהוב ותחת רשת אלומינט נמצאה בינונית.
אילוח הצמחים בוירוסים היה מקרי וקשה להצביע על הבדל בין הטיפולים השונים.
יבול האבטיחים ששקלו יותר מ – 6 ק"ג שנקטפו מחלקות שהאבטיחים גדלו
בפלסטיק כסף וצהוב היו גבוהים במובהק מיבול האבטיחים בחלקות שכוסו באגריל.
יבול האבטיחים במשקל זה שנקטף מהחלקות שכוסו בפלסטיק שקוף או חופו
ברשתות צהובות או אלומינט היה נמוך אולם לא מובהק.
באבטיחים ששקלו 5-6 ק"ג וקטנים מ – 5 ק"ג לא היה הבדל סטטיסטי בין יבולי
חלקות הטיפולים השונים.

סיכום – האילוח המאוחר של כנימות – עש – הטבק לא גרם לנזק לצמחי האבטיח.
גידול האבטיחים תחת האגריל היה בעיתי.
אבל יותר בעייתית היתה התפתחות האבטיחים המורכבים בפלסטיק שקוף בהשוואה
לצמחים שגדלו בפלסטיק הצהוב ובעיקר בפלסטיק הכסוף שנמצא בניסוי זה המתאים
ביותר לגידול אבטיחים מורכבים.